

שים לב: בבחינה זו יש הנחיות מיוחדות למענה על השאלות.

יהדות

דינים

לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	(8×11)	—	88	נקודות
פרק שני	—	(12×1)	—	12	נקודות
סך הכול	—			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — הלכה למעשה (88 נקודות)

ענה על שמונה מן השאלות 1-14.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה — 11 נקודות).

1. הלכות מוקצה

- א. הסבר והדגם את המושג "כלי שמלאכתו לאיסור".
בתשובתך ציין אם מותר לטלטלו לצורך גופו, לצורך מקומו ולצורך עצמו. (4 נקודות)
- ב. הסבר והדגם את המושג "מוקצה מחמת גופו".
בתשובתך ציין אם מותר לטלטלו לצורך גופו, לצורך מקומו ולצורך עצמו. (4 נקודות)
- ג. באילו תנאים חפץ המותר בטלטול ייחשב ל"בסיס לדבר האסור"? (3 נקודות)

2. חולים בשבת ודיניהם

- א. (1) כתוב עבור איזה חולה מותר מלכתחילה לעשות מלאכה האסורה מן התורה, אף ללא שינוי.
(2) כתוב עבור איזה חולה מותר לעשות מלאכה האסורה מן התורה, אך ורק בשינוי.
(3) כתוב עבור איזה חולה מותר מלכתחילה לעשות מלאכה האסורה מדרבנן, אף ללא שינוי.
(5 נקודות)
- ב. מדוע אין להיעזר בקטן לצורך רפואה לחולה שיש בו סכנה? (3 נקודות)
- ג. מי שסובל מכאב, אך מתהלך כאדם בריא — מה מותר לו לעשות לרפואתו? (3 נקודות)

3. דיני שמחת יום טוב

- א. כיצד מקיימים מצוות "פְּבוֹד יום טוב", וכיצד מקיימים מצוות "עונג יום טוב"? (5 נקודות)
- ב. באיזה יום טוב אין מברכים ברכת "שהחיינו"? נמק את תשובתך. (3 נקודות)
- ג. מהו ההבדל בין ההבדלה של מוצאי יום טוב ובין ההבדלה של מוצאי שבת? (3 נקודות)

4. דיני לבישת בגדינו והילוכו

א. "יהיו לו בגדים ממוצעים ונקיים".

מה הם שני הקצוות שמהם יש להתרחק, ומדוע יש להתרחק מכל אחד מהם? (4 נקודות)

ב. (1) מהו סדר הפעולות בנעילת נעליים? נמק את תשובתך.

(2) מהו סדר הפעולות בקשירת השרוכים? נמק את תשובתך.

(7 נקודות)

5. דיני ברכות ודיני "ברוך הוא וברוך שמו" ואמן

א. (1) כששומעים ברכה — מתי יש לענות "אמן"?

(2) מהו הפירוש של המילה "אמן"?

(3 נקודות)

ב. כיצד נקראת "אמן" שנאמרה שלא בזמנה? התייחס לשני מקרים. (5 נקודות)

ג. איזו הלכה נלמדה מן הפסוק "ונרוממה שמו יחדו"? (3 נקודות)

6. דיני תפילת מנחה

א. על תפילת מנחה נאמר ש"שכרה הרבה מאוד". הסבר מדוע. (3 נקודות)

ב. ממתי זמן מנחה גדולה, וממתי זמן מנחה קטנה? (4 נקודות)

ג. מתי לכתחילה יש להתפלל תפילת מנחה, ומי רשאי להתפלל מנחה בזמן אחר? (4 נקודות)

7. הלכות ברכות על מיני דגן

א. הסבר מהי "פת הבאה בכיסנין". בתשובתך כתוב שתי דעות. (3 נקודות)

ב. אכל פת הבאה בכיסנין — מה עליו לברך אם אכל כמות שיש בה שיעור סעודה? התייחס בתשובתך

לברכה ראשונה ולברכה אחרונה. (4 נקודות)

ג. עיסה נילושה במים ובלילתה רכה ואחר כך נאפתה בתנור — מה יברך האוכל כזית ממנה? התייחס בתשובתך

לברכה ראשונה ולברכה אחרונה. (4 נקודות)

8. הלכות ברכה אחרונה

א. כתוב איזו ברכה אחרונה יברך:

(1) מי שאכל כחצי זית תפוח וכחצי זית עוגה.

(2) מי שאכל כחצי זית עוגה וכחצי זית פת.

(3) מי שאכל כזית רימון וכזית תפוח. נמק.

(5 נקודות)

ב. מי שאכל כחצי זית פרי ושתי פחות מרביעית מיץ — מהו דינו בנוגע לברכה אחרונה? נמק את תשובתך.

(3 נקודות)

ג. בעל ה"קיצור שולחן ערוך" כתב שמי שרוצה לאכול אגוזים יקפיד לאכול לפחות כזית כדי לצאת מידי ספק.

מהו הספק? (3 נקודות)

9. דיני עיקר וטפל

א. אדם שותה משקה חריף ורוצה לאכול מייד פרי כדי להפיג את חריפות המשקה — האם עליו לברך על הפרי?

נמק את תשובתך. (4 נקודות)

ב. האוכל שני מינים שהתבשלו יחד —

(1) על מה יברך אם כל מין נבדל לעצמו?

(2) על מה יברך אם שני המינים נמעכו ונדבקו זה לזה?

(3) על מה יברך אם אחד מן המינים שנמעכו הוא מחמשת מיני דגן, והוא המיעוט בתבשיל?

(7 נקודות)

10. הלכות מאכלות אסורות

א. הרוצה לאכול בשר, וחברו רוצה לאכול מאכלי חלב על אותו השולחן —

על מה עליהם להקפיד? כתוב שלוש דברים. (4 נקודות)

ב. "אין לשין עיסה בחלב" — מדוע? כתוב שני אופנים שבהם מותר ללוש עיסה בחלב. (4 נקודות)

ג. הרוצה לבשל בשר בחלב שקדים — על מה עליו להקפיד, ומדוע? (3 נקודות)

11. מידות שירגיל בהן האדם את עצמו

א. על מי נאמר "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם... למה תשומם"? הבא שתי דוגמאות. (4 נקודות)

ב. מהי המשמעות המעשית של הציווי "והייתם נקיים מה' ומישראל"? (3 נקודות)

ג. ציין שתי הנהגות שאדם צריך לנהוג בהן כדי להתרחק ממידת הכעס. (4 נקודות)

12. איסור רכילות ולשון הרע

- א. הסבר את המושגים "לשון הרע", "הוצאת שם רע", "רכילות". (4 נקודות)
- ב. הבא שלוש דוגמאות לאבק לשון הרע. (4 נקודות)
- ג. ציין את ארבע הכיתות (הקבוצות) החוטאות שאינן מקבלות פני שכינה. (3 נקודות)

13. הלכות כיבוד אב ואם

- א. "היו אביו ואימו ישנים... אסור להקיצם משנתם".
ציין שני מקרים שבהם מצווה להקיצם. (4 נקודות)
- ב. ציין שלושה מצבים שבהם אין הבן מחויב לשמוע בקול אביו, וכתוב את הנימוק לאחד מהם. (7 נקודות)

14. איסור ייחוד

- א. באיזה מקרה מועיל היתר "בעלה בעיר", ובאילו מקרים אינו מועיל? (3 נקודות)
- ב. מהו ההבדל בין איסור ייחוד בעיר ביום ובין איסור ייחוד בעיר בלילה? (4 נקודות)
- ג. במה שונה דין ייחוד בעיר מדין ייחוד בשדה? (4 נקודות)

פרק שני — מושגים בהלכה (12 נקודות)

ענה על שאלה 15.

15. לפניך שבעה מושגים. הסבר בקצרה שלושה מן המושגים. לכל מושג שהסברת, כתוב הלכה אחת הקשורה אליו

(לכל מושג — 4 נקודות).

- א. על נקיות ידיים
- ב. ברכה שאינה צריכה
- ג. ברכה מעין שבע
- ד. רכוב כמהלך דמי
- ה. דבר האבד
- ו. ריבית מוקדמת
- ז. דינא דמלכותא

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך